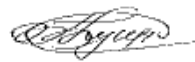

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Валентина КУПРІЯНОВА

«29» серпня 2024 р.

СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародний ринок товарів та послуг

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітня програма: Експертиза товарів та послуг

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Форма навчання: денна

Силабус введено в дію з 01.09.2024 року

Харків – 2024 р.

Розробники:

Старший викладач кафедри економіки та публічного управління Зоя КАМЕНЄВА

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки та публічного управління факультету програмної інженерії та бізнесу:
Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

В. о. завідувача кафедри 601

д-р. наук. з держ. управл., проф.
)

Вероніка КОВАЛЬЧУК

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського

самоврядування від факультету № 6

Ярослава ЧЕРНА

1. Загальна інформація про викладача

Каменєва Зоя Вікторівна, старший викладач кафедри економіки та публічного управління. З 2002 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Економіка підприємства;
- Статистика;
- Економетрика;
- Виробнича практика;
- Демографія;
- Маркетинг;
- Теорія економічного аналізу;
- Товарознавство (Харчові продукти);
- Міжнародний ринок товарів та послуг.

2. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання – денна, заочна

Семестр, в якому викладається дисципліна – 8 семестр.

Обсяг дисципліни:

3 кредити ЄКТС (90 годин):

за денною формою навчання 30 годин аудиторних занять та 60 годин самостійної роботи здобувачів;

за заочною формою навчання 6 годин аудиторних занять та 84 години самостійної роботи здобувачів.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – політична економія, мікроекономіка, макроекономіка, інфраструктура ринку.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – міжнародний бізнес, міжнародні економічні відносини.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Метою викладання навчальної «**Міжнародний ринок товарів та послуг**» є вивчення теорії та практики функціонування світових ринків товарів і послуг, формування уявлення про вплив екзогенних і ендегенних факторів на динаміку конкретного ринку, підготовка до роботи в умовах реальної практичної діяльності, розвиток здатності до саморозвитку, підвищення своєї кваліфікації і майстерності, високим рівнем понятійного мислення, ерудованістю, умінням одержувати й обробляти потрібну інформацію.

Завдання

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародний ринок товарів та послуг» є:

- засвоєння теоретичних основ організації та функціонування світового ринку товарів і послуг;
- оволодіння знаннями про особливості функціонування світових ринків товарів і послуг;
- освоєння аналітичної та дослідницької роботи про зовнішньоторговельні ринки товарів і послуг;
- представлення результатів аналізу у вигляді відповідних аналітичних оглядів.

Компетентності, які набуваються

Загальні:

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові:

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і

результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Результати навчання:

ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 16 Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПРН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

Міждисциплінарні зв'язки: Маркетинг; Бізнес проекти у підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи світового ринку товарів і послуг

Тема 1. Поняття та сутність міжнародного ринку товарів і послуг

- *Форма занять:* лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 3 години.
- *Тема практичного заняття:* типи світових ринків товарів і послуг.
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Анотація:*

Загальна дефініція світового ринку товарів і послуг. Функції міжнародного ринку товарів і послуг. Типи світових ринків товарів і послуг. Структура світових ринків товарів і послуг. Специфіка зовнішньоторговельних міждержавних зв'язків на міжнародному ринку товарів і послуг.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Світовий товарний ринок

- *Форма занять:* лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 2 години.
- *Тема практичного заняття:* методика та принципи розрахунку індексів цін на міжнародних товарних ринках.

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Анотація:*

Гармонізована система опису і кодування товарів. Структура світового товарного ринку. Міжнародні торговельні угоди як дієвий механізм регулювання

світових товарних ринків. Методика та принципи розрахунку індексів цін на міжнародних товарних ринках. Еластичність попиту і пропозиції за цінами на світовому ринку товарів і послуг.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Світовий ринок послуг: сутність, особливості, галузева структура.

- *Форма занять:* лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 2 години.
- *Тема практичного заняття:* Способи організації світової торгівлі послугами.

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Анотація:*

Сутність терміну «Світовий ринок послуг». Тенденції розвитку сфери послуг на міжнародному рівні. Особливості світового ринку послуг. Специфічні особливості світової торгівлі послугами. Способи організації світової торгівлі послугами. Галузева структура світового ринку послуг.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 4. Кон'юнктура міжнародного ринку товарів і послуг

- *Форма занять:* лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 3 години.
- *Тема практичного заняття:* напрями та методи аналізу кон'юнктури міжнародного ринку товарів і послуг.

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Анотація:*

Поняття загальнооекономічної світової кон'юнктури. Цілі та завдання вивчення кон'юнктури міжнародного ринку товарів і послуг. Кон'юнктурутворюючі фактори міжнародного ринку товарів і послуг: циклічні та неоциклічні. Напрями та методи аналізу кон'юнктури міжнародного ринку товарів і послуг.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Ціноутворення на міжнародному ринку товарів і послуг

- *Форма занять:* лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 3 години.
- *Тема практичного заняття:* методика та принципи розрахунку індексів цін товарів і послуг на міжнародному ринку.

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Анотація:*

Змістовна характеристика світової ціни. Ключові характеристики світових цін. Класифікація ціноутворюючих чинників на світовому ринку товарів і послуг. Методика та принципи розрахунку індексів цін на міжнародному ринку товарів і

послуг. Приведення конкурентних цін і цін світового ринку до єдиного рівня.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 6. Особливості регулювання міжнародного ринку товарів і послуг

- *Форма занять: лекції, практичні заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Тема практичного заняття: державні закупівлі в міжнародній торгівлі*

послугами.

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Анотація:*

Регулювання преференційної торгівлі в межах СТО. Угода TISA стосовно міжнародної торгівлі послугами. Державні закупівлі в міжнародній торгівлі послугами. Підходи до лібералізації міжнародного ринку послуг. Особливості залучення прямих іноземних інвестицій до сфери послуг.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Модуль 2.

Змістовний модуль 2. Характеристика ключових сегментів світового ринку

Тема 7. Міжнародний ринок високотехнологічної продукції

- *Форма занять: лекції, практичні заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.*
- *Тема практичного заняття: загальна характеристика світового ринку*

машин і устаткування.

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Анотація:*

Тенденції та особливості розвитку ринку машин і устаткування. Сучасні масштаби світової торгівлі технологіями. Загальна характеристика світового ринку машин і устаткування. Форми зовнішньої торгівлі машинами та устаткуванням.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 8. Консалтингові послуги на міжнародному ринку

- *Форма занять:* лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 1,5 години.
- *Тема практичного заняття:* загальні і специфічні риси консалтингових

послуг.

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Анотація:*

Історія виникнення і розвитку світового консалтингу. Сутність і основні форми консалтингу. Загальні і специфічні риси консалтингових послуг. Особливості міжнародних консалтингових послуг. Багатонаціональні консалтингові компанії на світовому ринку товарів і послуг.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 6 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 9. Роль і місце транспорту на міжнародному ринку товарів і послуг

- *Форма занять:* лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 1,5 години.
- *Тема практичного заняття:* структура вантажообігу світового транспорту.
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Анотація:*

Особливості транспорту як міжнародної галузі виробництва. Структура вантажообігу світового транспорту. Регулювання міжнародного змішаного сполучення. Перспективи розвитку міжнародного транспортно-логістичного комплексу.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 6 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 10. Послуги у сфері міжнародного туризму та готельного бізнесу

- *Форма занять:* лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 1,5 години.
- *Тема практичного заняття:* види міжнародного туризму.
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Анотація:*

Економічна сутність та види міжнародного туризму. Ключові чинники, що впливають на розвиток світового туризму і гостинності. Сучасні технології на ринку туристичних послуг. Міжнародні готельні ланцюги на ринку гостинності.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 6 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 11. Міжнародний ринок освітніх послуг

- *Форма занять:* лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 1,5 години.
- *Тема практичного заняття:* міжнародна торгівля послугами освіти.
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Анотація:*

Специфіка освітніх послуг. Тенденції розвитку світового ринку освітніх послуг. Освітній простір в сучасному світі. Міжнародна торгівля послугами освіти. Трансграничне забезпечення освітніх послуг. Міжнародна програмна інституційна мобільність.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 6 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 12. Міжнародний ринок сільськогосподарської продукції

- *Форма занять:* лекції, практичні заняття, самостійна робота.
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 2 години.
- *Тема практичного заняття:* регіональні мегаринки міжнародного ринку сільськогосподарської продукції.

сільськогосподарської продукції.

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Анотація:*

Особливості сільськогосподарського виробництва та його вплив на світовий товарний ринок. Регіональні мегаринки міжнародного ринку сільськогосподарської продукції. Тенденції розвитку світового ринку сільськогосподарської продукції. Сучасні технології на світовому ринку сільгосппродукції.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів:* 6 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача

Модульний контроль 2

- *Форма занять:* написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).
- *Обсяг аудиторного навантаження:* 2 години
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти):* відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на практичних заняттях	0... 5	4	0... 20
Модульний контроль	0...35	1	0...35
Змістовний модуль 2			
Робота на практичних заняттях	0... 5	2	0... 10
Модульний контроль	0...35	1	0...35
Усього за семестр			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою (іспит)
90 – 100	Відмінно
75 – 89	Добре
60 – 74	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань і умінь для забезпечення програмних результатів навчання. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

Добре (75-89) – знати основні теми дисципліни. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах.

Відмінно (90-100) – мати знання, що дозволять самостійно, вільно та обґрунтовано відповідати на будь які питання щодо теорії і практики міжнародного ринку товарів та послуг.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти діє відповідно Положенню Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» «Про академічну доброчесність».

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням: <https://library.khai.edu/catalog>

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=4960>

11. Рекомендована література

Базова

1. Світовий ринок товарів та послуг : навч.-метод. посібник / Л.Л. Носач [та ін.]. – Харків : «Видавництво «Форт», 2014. – 295 с.
2. Світовий ринок товарів та послуг: підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, А.В. Бохан [та ін.]; За заг. ред. А.А. Мазаракі. – К.: КНТЕУ, 2016. – 708 с.
3. Опорний конспект лекцій з курсу «Світовий ринок товарів та послуг» для здобувачів першого рівня здобуття вищої освіти спеціальності 075 «Маркетинг» всіх форм навчання / уклад. Чернобровкіна С.В. – Харків : НТУ «ХПІ», 2023. – 95 с.
4. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема, В.І. Терехов, інші. – К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2018. – 698 с.
5. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. / Моїсєєко Т. Є. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 287 с.
6. Осика С.Г., П'ятницький В.Т. Світова організація торгівлі / 3-тє видання, перероблене і доповнене. - К.: «К.І.С.», 2018. – 516 с.
7. Міжнародна мікроекономіка. Навч. посіб. Видання 3-тє перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.

Допоміжна

1. Міжнародна торгівля: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: К.О. Кузнєцова, В.В. Чорній, О.С. Ченуша. –Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 191 с.
2. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник / Л. І. ГригороваБеренда, М. В. Шуба. – 2-ге вид., випр., перероб. і доп. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 136 с.
3. Інфраструктура товарного ринку, товарознавство [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних завдань та самостійної роботи студентів спеціальності 073 «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня / уклад. Т. Є. Сігаєва. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 43 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посібник / Л. Л. Носач, В.О. Козуб, П.Л. Гринько, А.С. Дядін – Харків: «Видавництво «Форт»,

2014. – 295 с.

5. Міжнародний маркетинг: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів спеціальності 075 «Маркетинг», освітня програма «Промисловий маркетинг» / Співаковська Т.В., Царьова Т.О.; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 71 с.

6. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник / А.І. Боярчук, Р.П. Огородник, І.А. Плющик, Н.М. Антофій, Н.Є. Федорова – Херсон, ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», – 2018. – 374 с. URL: <https://eir.kntu.net.ua/jspui/bitstream/123456789/347/1/>

7. Реалізація потенціалу розвитку вищої освіти України через експорт освітніх послуг// Економічний розвиток: теорія, методологія, управління [матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції]. – 28-30 листопада 2016р. – Будапешт-Прага_Київ, 2016. – 386с. С. 170-176

8. Міжнародна економічна діяльність України: навчальний посібник / В. П. Галушко, Н. Є. Голомша, О. М. Файчук, О. В. Файчук. – К.: НУБіП України, 2016. – 447 с

9.

12. Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України. – URL: <http://www.mon.gov.ua>

2. Державна служба статистики України. – URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського. – URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

4. United Nations Conference on Trade and Development Statistics. – URL: https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx?sCS_ChosenLang=en

5. Сайт Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). – URL: <https://stats.oecd.org/index.aspx>

6. Організація об'єднаних націй. – URL: <http://www.un.org>

7. Міністерство закордонних справ України. – URL: <https://mfa.gov.ua/>